

Status

Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten

8 juli 2025

Eindtermijn

n.v.t.

Onderwerp

Vaststelling openstellingsstrategie Just Transition Fund 2025

Advies

1. Vast te stellen de Openstellingsstrategie Just Transition Fund Groot-Rijnmond 2025;
2. Vast te stellen de publiekssamenvatting voor de Openstellingsstrategie Just Transition Fund Groot-Rijnmond 2025.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies

Bijlagen

1. Openstellingsstrategie Just Transition Fund Groot-Rijnmond 2025

1 Toelichting voor het College

Op 28 juni 2022 stelden Gedeputeerden Staten (GS) de Openstellingsstrategie vast voor het Just Transition Fund voor Groot-Rijnmond (hierna JTF Rijnmond) (PZH-2022-808969209). Het JTF is een Europees fonds dat bijdraagt aan de overgang naar een klimaatneutraal Europa. Het hoofddoel van het JTF is regio's die sterk afhankelijk zijn van inkomsten en werkgelegenheid uit fossiele industrieën in staat te stellen een energietransitie in te gaan. In de vastgestelde strategie uit 2022 gaven de provincie Zuid-Holland en de gemeente Rotterdam aan hoe de € 61,2 miljoen aan Europese en Rijksmiddelen ingezet zullen worden voor verschillende projecten. De oorspronkelijke strategie beschreef de inzet van het nog niet opengestelde budget slechts globaal, met het doel om de ervaringen en resultaten van de eerste openstellingen mee te nemen bij het vormgeven van de volgende openstellingsrondes. Vervolgens zijn er, zoals hieronder toegelicht, aanvullende besluiten genomen:

- Op 11 april 2023 stelden GS het addendum vast op de Openstellingsstrategie, waarin werd besloten over een nieuwe openstelling gericht op het verstrekken van scholingsvouchers (PZH-2023-829982713). Hiervoor werd een bedrag van € 0,5 miljoen beschikbaar gesteld.
- Op 19 december 2023 stelden GS de Openstellingsstrategie 2024-2025 vast voor het JTF Rijnmond (PZH-2023-845193770). Hierin werd de openstelling voor april 2024 voor industrie concreet uitgewerkt. De inzet van het nog niet opengestelde budget voor 2025 werd hier opnieuw slechts globaal beschreven.

Nu worden GS gevraagd om een nieuwe openstellingsstrategie voor 2025 vast te stellen.

Deze openstellingsstrategie beschrijft hoe de beschikbare middelen ingezet zullen worden met een traject richting de komende nieuwe openstelling en ophogingen van bestaande openstellingen. Voor een overzicht van voorgaande openstellingen en beschikbare en vrijgevallen middelen voor de huidige openstelling, zie pagina 3 van Openstellingsstrategie Just Transition Fund 2025.

De omvang van de openstellingen wordt bepaald door meerdere factoren. Een deel van het budget komt uit het restbudget en de vrijval van de januari 2023 openstellingen. Daarnaast worden de flexibiliteitsbijdrage en de Rijkscofinanciering gebruikt. De flexibiliteitsbijdrage is een reserve die 50% betreft uit het toegewezen bedrag voor de jaren 2026 en 2027, dit bedrag kan ingezet worden, afhankelijk van de voortgang van het programma met als doel om ruimte te houden in de planning en financiering.

De provincie zal €3.500.000 overprogrammeren (voor toelichting zie onder financieel en fiscaal kader). Deze middelen worden gekoppeld het industriespoor van het JTF-programma. De gemeente Rotterdam zal €2.000.000 overprogrammeren, waarbij deze middelen specifiek worden ingezet voor de ophoging van de bestaande arbeidsmarktopenstelling van april 2024.

Van de EU-middelen dient minimaal 72% van het budget uiterlijk in 2026 zijn besteed; waarbij voor de programmering voorzichtigheidshalve is uitgegaan van 80%. De resterende 20% kan tussen 2027 tot 2029 worden uitgegeven. Van de Rijksmiddelen dient uiterlijk in 2029 100% van budget te zijn besteed.

De voorgestelde openstellingsstrategie voorziet in een nieuwe openstelling voor de industrie, een ophoging van de scholingsvouchers, en een verhoging van de openstelling voor de arbeidsmarkt. Op

basis van ervaringen met eerdere projecten wordt verwacht dat met de nieuwe openstelling voor de industrie ongeveer tien projecten gefinancierd kunnen worden.

De ophoging van de scholingsvouchers zal naar verwachting leiden tot de financiering van drie aanvullende projecten. Verder wordt geschat dat de verhoging van de openstelling voor de arbeidsmarkt zo'n zes extra projecten mogelijk maakt.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW : € 3.500.000,00

(Het resterende bedrag € 16.544.000,00 dat beschikbaar wordt gesteld aan de openstellingen bestaat uit JTF-middelen en Rijkscofinanciering en overprogrammering vanuit de gemeente Rotterdam)

Programma : Ambitie 3 - Schone energie voor iedereen

Financiële risico's : De ervaring met Europese programma's leert dat projecten de toegekende subsidie vaak niet volledig realiseren. De onderbesteding van gerealiseerde projecten komt gemiddeld uit tussen de 5 en 10%. Met dit gegeven in het achterhoofd is het zeer waarschijnlijk dat bij een ongewijzigde situatie de toegekende EU-middelen niet volledig worden benut. Dit kan voorkomen worden door meer budget te committeren dan dat er beschikbaar is, het zogenaamde overprogrammeren. Door overprogrammering wordt geanticipeerd op mogelijke vrijval van verleende subsidie en daarmee het voorkomen van onderbesteding. We verkleinen hiermee het risico dat middelen aan het einde van de programma terugvloeien naar Europa. Op deze manier streven de gemeente en provincie naar 100% benutting van de toegekende EU-middelen. De overprogrammering van de gemeente wordt gekoppeld aan de transitie arbeidsmarkt spoor 3 (transitie arbeidsmarkt) en de overprogrammering vanuit de provincie wordt gekoppeld aan spoor 1 en 2 (transitie industrie). Deze methode wordt sinds 2011 door de provincie Zuid-Holland toegepast bij andere Europese subsidieprogramma's zoals bijvoorbeeld Kansen voor West.

Beheersmaatregelen : Er bestaat een (kleine) kans dat alle gesubsidieerde projecten tot volledige uitvoering komen. In dat geval zal aan het einde van het programma de provincie Zuid-Holland een extra bijdrage moeten betalen van maximaal € 3,5 miljoen. Dit risico wordt gedekt door een bedrag van € 3,5 miljoen te reserveren op de provinciale begroting vanuit het budget binnen beleidstaak 3-1-4 Klimaatneutrale en circulaire industrie en onderzoek kernenergie. Gezien de ervaringen uit het verleden is de kans groot dat deze reservering van provinciaal budget na verloop van tijd kan vrijvallen.

Juridisch kader

De uitvoering van het JTF Rijnmond is door het Ministerie van SZW gemandateerd aan de gemeente Rotterdam, die in zijn rol als programmabureau Kansen voor West door het Rijk is aangewezen als Intermediaire Instantie voor het JTF. Hiervoor is een Uitvoeringsovereenkomst getekend tussen het Ministerie van SZW en het programmabureau Kansen voor West. Het Rijk blijft als Beheerautoriteit van het JTF juridisch eindverantwoordelijk voor het programma.

Op regionaal niveau heeft de opdrachtgevende Regio, in Groot-Rijnmond vertegenwoordigd door de provincie Zuid-Holland en gemeente Rotterdam, een Uitvoeringsconvenant gesloten met het programmabureau Kansen voor West. In het Uitvoeringsconvenant voor het JTF Rijnmond worden de juridische en financiële afspraken tussen de provincie Zuid-Holland, gemeente Rotterdam en het programmabureau Kansen voor West vastgelegd. Op 21 maart 2023 stemden GS in met het aangaan van dit Uitvoeringsconvenant (PZH-2023-828195607).

2 Voorafgaande besluitvorming

In het bestuurlijk overleg tussen Rijk en de JTF-regio's van 13 september 2021 is besloten om de inzet van de JTF-middelen voor Nederland vanuit een gezamenlijk landelijk programma vorm te geven. Op basis van regionale JTF-transitieplannen krijgen de JTF-regio's veel ruimte om te sturen op de inzet van de JTF-middelen. Wij mogen op basis daarvan samen met de gemeente Rotterdam bepalen hoe de middelen worden ingezet via openstellingen voor projectaanvragers.

GS stemden op 12 oktober 2021 in met het JTF-transitieplan voor Groot-Rijnmond. Op 15 maart 2022 gingen GS akkoord met het door het Rijk laten indienen van het gezamenlijke Nederlandse Transitieplan en het Operationeel Programma voor het JTF bij de Europese Commissie. Vervolgens stelden GS op 28 juni 2022 de Openstellingsstrategie voor het JTF Rijnmond vast (PZH-2022-808969209). Op 11 april 2023 stelden GS een addendum op de openstellingsstrategie vast over het beschikbaar stellen van scholingsvouchers (PZH-2023-829982713).

Op 30 november 2022 is het Nederlandse programma door de Europese Commissie goedgekeurd. Op 21 maart 2023 stemden GS in met het aangaan van het Uitvoeringsconvenant met de gemeente Rotterdam en het programmabureau Kansen voor West (PZH-2023-828195607). Op 19 december 2023 stemden GS in met de Vaststelling Openstellingsstrategie JTF Rijnmond 2024-2025 (PZH-2023-845193770).

3 Proces

De openstellingstrategie ligt gelijktijdig ter besluitvorming voor bij wethouder Zeegers van Klimaat, Bouwen en Wonen van de gemeente Rotterdam. De wethouder is krachtens een mandaat van het college van B en W van de gemeente Rotterdam, bevoegd om hierover een besluit te nemen. Na vaststelling door de provincie Zuid-Holland en de gemeente Rotterdam zullen de officiële openstellingsverzoeken voor de openstellingen van oktober 2025 door het programmabureau Kansen voor West bij het Ministerie van SZW worden aangeleverd. Naar verwachting zal het loket op woensdag 15 oktober 2025 opengaan voor aanvragers.

4 Participatie en rolneming

Voor de uitvoering van het JTF Rijnmond is een stuurgroep ingesteld met regionale stakeholders (conform de Europese vereisten) uit bedrijfsleven, onderwijsinstellingen, milieubeweging en

vakbonden. De leden van de Regionale Stuurgroep worden geïnformeerd over de strategie voor 2025. Zij zullen op basis van de brede invulling van de strategie de openstellingstekst in het Regionale Stuurgroepoverleg van 16 juli 2025 vaststellen.

5 Communicatiestrategie

Communicatie over de openstellingen voor oktober 2025 zal na vaststelling van deze strategie samen met de gemeente Rotterdam en het programmabureau Kansen voor West worden opgepakt. Voor de openstelling industrie zal ook het netwerk van Innovation Quarter worden benut. Tevens wordt er een informatiebijeenkomst voorzien eind medio september 2025.